

CRÓNICAS GALAICAS

Por: José Taboada García

Debuxos: Jose Miguel Besada Costa

A SANTA SEDE

Así foi como bautizaron Ramón e Miguel unha taberna de aldea no interior de Galicia. Os dous traballan no mantemento de estradas e, ao rematar o choio, achéganse alí a beber algo.

A taberna está rexentada por Pedro, un cincuentón xa medio calvo, que é taberneiro, dos poucos que quedan. Pois para taberneiro non vale calquera, hai que nacer. Os taberneiros teñen retranca, teñen conversa cos paisanos, opinan, fanse o parvo, aconsellan, contan contos e fan que os clientes se sintan ben. As conversas son do máis variado:

- Pedro, levo aquí media hora esperando que me poñas un viño.
- E quéixaste! Pois eu levo esperando por ti dous días.
- Esta cervexa está quente.
- Pois p'onde vai, aínda vai quecer máis.
- Este viño ten mosquitos.
- Porque é bo, á auga non van.
- Cando nos vas por un pincho?
- Cando o trinta de febreiro cadre en domingo.

Un día entrou un forasteiro en actitude chulesta e pediulle un café solo.

- Solo?, aquí todos mo piden con auga quente!
- Solo e curto.
- Moído ou ser moer?
- Moído.

O taberneiro colleu un prato pequeno e botou nel unha culleriña de café moído e púxollo.

- Isto que é! – Dixo o forasteiro xa algo alporizado.
- O que vostede me pediu, café solo moído.
- Ben, póñame un como o que lle acaba de poñer a ese rapaz.
- Bo café, dixo o forasteiro ao saír. E así miles de historias máis.

A taberna tiña catro mesas con cadeiras e un piso de cemento, ao fondo unha barra de madeira que xa pedía o cambio. Detrás dela uns estantes con botellas de augardente, coñac, anís, xenebra,...

Enriba da barra tiña dúas xerras con viño branco e tinto, tapadas con panos para que non entraran intrusos nelas.

O primeiro día que entraron Ramón e Miguel, achegouse a eles o taberneiro e preguntoulles que querían.

- Dous viños.
- Dun euro ou de cincuenta céntimos?
- Dun euro.
- Branco ou tinto?
- Branco.

Logo de servilos, entrou un paisano, que ao xulgar pola súa pinta, aparentaba economicamente feble.

- Ponme un viño do barato, dixo

O taberneiro serviullo dunha xerra que tiña debaixo da barra, desas de porcelana branca de boca grande.

Outro día volveron e viron que o de cincuenta céntimos era sempre da xerra de abaixo. Ao Miguel picoulle a curiosidade desa xerra e con disimulo achegouse á esquina da barra, e que viu, que as táboas que a formaban estaban empenadas e apartadas, e todo o que caía, ía para ela. Sen contar tamén coas sobras das cuncas.

A GALIZA FONDA

Rubén traballa nunha coñecida empresa de augas galega. Por culpa do choio, ten que moverse deseguido. Pode botar unha semana en Ourense, un mes en Vigo, quince días no Grove,...

Esa mañá o xefe mandouno a arranxar unha tubaxe de auga que rebentara nas aforas de Lugo. Saíron cedo cara alá. Ía el, outro máis e o condutor, que facía de encargado.

Cando xa levaban máis dunha hora choiando, soa o teléfono do encargado e dinlle que ten que ir a Mondoñedo a ver unha obra. Comunícalles isto os dous *currantes* e marcha... Sen antes dicirlles que a iso da unha os recollía para ir a comer. Xa pasada esa hora, reciben unha chamada na que lle comunica que o coche non arranxa, que os talleres non abran ata as tres, que esa obra deberíase acabar hoxe pois xa levan un día sen auga, que el pensa que preto de onde se atopan hai un bar,...

Miran cara arriba e pagado á estrada ven unha casa que semella ser un bar ou unha tenda. Alá se dirixen os dous. Era tenda e bar. Entran e detrás do mostrador estaba a tendeira, unha muller de cabelo gris, recollido nun moño, semellaba ter sesenta e algo de anos.

- Ola – Saudou Rubén- Vostede podería poñernos algo de comer?
- Non meus filliños! Estou eu soa, pois a miña filla tivo que levar o meu home ao hospital a Lugo. Déronlle vez para as doce, máis non nos dixeron se era para as doce da mañá ou da noite.
- De onde sodes mozos?
- Somos dunha empresa de augas de Pontevedra. Estamos reparando a tubaxe de aí arriba e queríamos acabala hoxe. –Respondeu Rubén.
- Os da Aldea Vella! Levan xa día e medio sen auga e agora se nos falta a auga e a luz, xa toleamos todos. Ben, pois mira, fágovos unhas lentellas, que teño xa a remollo, e para nós xa faremos outra cousa. Sentádevos aí dentro mentres as preparo. Póñovos dúas cervexas en canto esperamos.

Levoulle as cervexas, mentres eles se sentaban a carón dunha mesa cuberta con hule e cadros, na que había catro cadeiras de madeira. Pasados coma dez minutos, volveu a entrar.

- Xa as teño ao lume; estas fanse logo, son do Bierzo, as lentellas de alí son moi boas e o que levan e todo de casa: o touciño é da casa, o chourizo é da casa e a auga é do noso pozo, que é moi boa.

Pasado un pouco máis de tempo, apareceu coa pota e púxoala na mesa, enriba dun xornal vello dobrado. A pota era alta e de aluminio, tan danada polos golpes que levava que semellaba que participara en máis dunha cazolada arxentina.

Servíronse un prato cada un e achegouse ela de novo.

- Que tal están?
- Moi boas! – Dixeron asemade os dous.
- No segundo prato que puxeron, empezaron a aparecer cravos, parafusos, coitelos sen mango,..., que eles ían apartando do prato. Mentres, aparece ela de novo.
- As lentellas son moi boas, pois teñen moito ferro. A min xa mo dixo o noso médico, D. Ramón.
- Si, ferro teñen cantidade! – Dixeron eles.
- Nisto entrou a filla, e ao ver a pota na mesa, botou as mans á cabeza ao mesmo tempo que a collía e a levaba e dicía:
- Vostede que fixo! Esta pota era para botar trastes vellos...
- Eles calaron, xa comeran e as lentellas estaban boas. Pediron dous cafés que llos puxo a vella acompañada desta vez dun gato lustroso, limpo e ben mantido.
- O gato será bo? – Dixo Rubén.

- Bo non, boísimo! – Respondeu ela, limpa a máquina do café, non vedes como brilla; limpa tamén a máquina de cortar o friame e non corta a lingua nunca, durme enriba do saco do pan e así sempre está quente. No inverno, ábrolle a porta da habitación e quéntanos a cama. E, ás mozas bonitas pásalles o rabo polas pernas.

O BRASILEIRO

Xulio, como moitos galegos, escolleu o camiño da emigración. Marchou para Brasil e alí estivo vinte e cinco anos.

Como no pobo xa había dous Xulios máis, a el empezaron a chamarlle o Brasileiro e así lle quedou.

Coas mans baleiras non veu, mercou un terreo grande e fixo nel unha casa tipo indiana, mercou terras, algún baixo na capital,...

Un día que saía de casa, achegóuselle un tipo ben vestido, cunha carteira grande de man que falaba con acento do sur.

- Bos días! – Dixolle o forasteiro.
- Bos días por dicir algo, pois de bos teñen pouco, con este vento e esta choiva.
- Hoxe en día iso ten arranxo. – Respondeulle o forasteiro.
- Aquí neste pobo ninguén sabe arranxar iso do bo tempo.
- Eu teño aquí este mando, que é un invento xaponés e vostede pode poñer sol ou chuvia cando queira.

Agora mesmo non ten pilas, hai que pedilas a Madrid. Para o mes que ven xa as hai aquí tamén.

- Si, pero iso a de ser caro.
- Eu véndollo por dezaoito mil euros.
- Ben, eu ter téñoos, pois acabo de vender un terreo. Mañá é o aniversario da miña muller e sería un bo agasallo para ela. O que pasa é que a miña paisana é moi rexoubeira e eu quero compracela, así que mo envolve en papel de regalo cun lazo vermello e que poña aniversario feliz.
- Mañá a esta hora xa llo traio.

Ao día seguinte aí lle aparece, chámalle á porta e amósalle o mando envolvido en papel de regalo, como quedaran.

O brasileiro quedou mirando para el e díxolle:

- Vostede non me entendeu, eu díxenlle que me involucra o sol, non o mando.
- Pero iso é imposible!
- Se es capaz de manexalo, tamén será capaz de envolvelo.

O forasteiro marchou, como se di vulgarmente, co rabo entre as pernas.

Xa de volta, parou no bar do pobo e alí atopouse con outro que se dedicaba ao mesmo.

- Como che foi?
- Cala, tiña o sol medio vendido e nada.
- Non sería ao da casa indiana?
- Si, por que?
- A bo hospital te fuches a curar! Ese antes de escapar do Brasil vendeu a praia de Copacabana e o Cristo de Corcovado.

